

Jaarverslag Vogelwerkgroep Zoetermeer 2015

Doelstellingen vereniging:

- Het behoud en de verbetering van de vogelstand in Zoetermeer en omstreken.
- Het vergroten van de belangstelling voor- en de kennis der natuur.

1. Algemeen

1.1 Inleiding

Begin 2015 is de slechtvalkkast op de stadhuistoren geplaatst. Helaas niet aan de kant waar de valken vaak zaten, maar aan de andere kant, omdat de bereikbaarheid daar beter is.

In het Buytenpark is in het westelijk weidegebied de tuinenvereniging ingericht, waartegen we tot aan de Raad van State bezwaar hebben gemaakt.

De gemeente heeft na overleg met de VWZ een oeverwaluwwal aangelegd in het Buytenpark, net voor het broedseizoen. Deze is in gebruik genomen.

In 2015 is er weer een cursus Vogelherkenning geweest. De reader is herschreven door Arno van Berge Henegouwen, Jos Raadschelders en Hanneke Hoogvliet.

De excursiewerkgroep is uitgebreid met een aantal leden. Dit was nodig, omdat Els en Kees Luijck begin 2016 zullen stoppen.

Tellingen zijn verricht, jeugdlessen zijn gegeven, publieksexcursies gedaan. Er is in samenwerking met IVN en KNNV weer een nieuwjaarsbijeenkomst gehouden en een gezamenlijke Natuurlezing georganiseerd in het bedrijfsrestaurant van het Stadhuis, dit jaar gegeven door Jaap Mulder over het leven van de Vos. Ook is er met het IVN een vooralsnog éénmalige gezamenlijke papieren uitgave van het verenigingsblad gerealiseerd.

Het bestuur had in 2014 bezwaar gemaakt tegen ontheffingen van de Provincie aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland voor het doden van ganzen en eenden. In 2015 kwam de bezwaarcommissie tot een uitspraak. Onze bezwaren zijn ongegrond verklaard op de meeste punten, maar er is wel een aanpassing gedaan: de bestrijding mag slechts plaatsvinden in de ruiperiode, dus niet het hele jaar door. Dat geeft de winter ganzen rust.

Aan het einde van 2015 waren er echter weer vier nieuwe vergunningaanvragen voor het doden van Smienten, Ganzen, Roeken en Eksters, waarvoor het bestuur bezwaarschriften en zienswijzen heeft ingediend. Deze bezwaarschriften zijn opgesteld door de Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland en door vele andere natuurorganisaties en VWG's mede ondertekend.

Aan het einde van 2015 werd bekend dat de Balij op voorstel van Staatsbosbeheer een onderzoeklocatie is voor windturbines. Er is veel misgegaan in de communicatie van de Provincie hierover. De VWZ heeft bij de provincie een zienswijze ingediend, en heeft zich aangesloten bij de actiegroep "Balij Windmolenvrij", die bestaat uit verontruste bewoners van de wijken Rokkeveen en Meerzicht.

1.2 Bestuur

Het bestuur kwam zeven keer bij elkaar. Sophia Stams is op de ALV in 2015 benoemd tot bestuurslid, met als aandachtspunt "website".

Bestuurssamenstelling:

Winfried van Meerendonk- bestuurslid sinds 1983, voorzitter, aftredend in 2018;

Hanneke Hoogvliet- bestuurslid sinds 2001, secretaris, aftredend in 2017;

Jos Raadschelders- bestuurslid sinds mei 2012, penningmeester, aftredend in 2016;

Jane Strous, jeugdzaken, aftredend in 2017;

Sophia Stams, website, aftredend in maart 2016 vanwege haar verhuizing naar Limburg.

1.3 Leden

Het ledental is in 2015 stabiel gebleven.

Ledenontwikkeling in 2015

	algemeen	gezin	ere	totaal
1 januari *)	112	32	3	147
af	5	3		8
bij	6	2		8
mutatie	-2	1		-1
31 december	111	32	3	146

*) gecorrigeerd aantal algemene leden (3 leden hebben zich na 1 januari afgemeld als lid).

1.4 Materialenoverzicht

Jos Raadschelders heeft een nieuw overzicht van de materialen gemaakt. Het gaat om educatie- en infomateriaal zoals foto's, video's, boeken, brochures en verrekijkers. Een groot deel van de spullen staat bij één van de VWZ-leden die ruimte hiervoor beschikbaar heeft gesteld. Desgewenst kan de lijst of de spullen worden bekeken.

2. Activiteiten

2.1 Excursies en thema-avonden voor leden

2.1.1. Excursies

De excursiewerkgroep had als leden Els en Kees Luijckx, Fanny Fekkes en Wilma Noort. Zij zorgden voor een mooi excursieaanbod. Ook is er eind oktober een heel gezellig weekend georganiseerd op Texel. In de digitale Praatpaal werd verslag gedaan van diverse excursies.

Els en Kees Luijckx hebben aangegeven te willen stoppen met de excursiewerkgroep omdat zij zelf op een "hele lange excursie" gaan. De excursiewerkgroep heeft zelf gezorgd voor opvolging. Nico Scholtes en Ferdi Sieben zijn aan het einde van het jaar toetreden tot de groep.

2.1.2. Thema-avonden

Naast de nieuwjaarsbijeenkomst met IVN en KNNV in de Weidemolen op 8 januari, de ALV in maart en de jaarlijks terugkerende Wijsvogelavond, zijn er nog 5 avonden met lezingen geweest. Eduard Opperman nam er twee voor zijn rekening in september/oktober over de vogeltrek. Natuurfotograaf Menno van Duijn heeft een presentatie verzorgd "Van Duijn naar duin". Verder was er een lezing van Hein Verkade over de gierzwaluw. Henk de Hoog heeft voor vervanging gezorgd voor een op het laatste moment uitgevallen spreker met zijn lezing over zijn reis naar Finland.

De thema-avonden werden georganiseerd door Jan Peeraer en Simon Post.

Op 25 maart was er in het bedrijfsrestaurant van het Stadhuis een publiekslezing georganiseerd door de gemeente en IVN, KNNV en VWZ over de Vos door Jaap Mulder.

2.2 Excursies/lezingen/activiteiten op verzoek

2.2.1 Publieksexcursies

Els Luijckx heeft in maart op verzoek een excursie verzorgd voor dove/slechthorende ouderen van dagrecreatie de Gelderhorst (in vervolg op haar lezing in 2014).

2.2.2. Lezingen

2.2.3 Stand

- De 'Dag van de Parken' op 30 mei, op initiatief van IVN. Diverse groene organisaties werkten samen bij het Westpunt om er een informatieve dag van te maken. Jane Strous en Jos Raadschelders hebben de stand van de VWZ bemand.

2.3 Jeugdactiviteiten

In januari 2015 startte de tweede serie vogellessen van het schooljaar 2014/2015 met als onderwerp "Roofvogels". Van 20 januari tot en met 21 april en van 29 september tot en met 17 november hebben Arno van Berge Henegouwen, Arno Beijer en Jane Strous gedurende 17 dagen 40 groepen gedraaid variërend van groep 1 tot en met groep 8. We bezochten 16 verschillende scholen verspreid over alle

wijken. In de donkere en koude maanden december en januari hielden we weer onze winterstop. Het aantal inschrijvingen steeg en de groepsgrootte nam iets toe vergeleken met vorig jaar. En dat betekende dat er meer aandacht van ons nodig was om de leerlingen bij de les en de vogels te houden. De lessen verlopen als volgt: na een inleiding, steeds afwisselend gegeven door een van ons, is er een instructie over het gebruik van de kijkers. Daarna gaan we naar buiten en maken een wandeling van een uur door de buurt. Behalve aan vogels besteden we ook aandacht aan de natuurlijke omgeving en leggen uit, dat er een verband bestaat tussen begroeiing en vogelstand. Teruggekeerd in de klas verzamelen we de namen van de waargenomen vogelsoorten. Daarbij gebruiken we foto's van leden van de Vogelwerkgroep. Na afloop laten we de PowerPoint achter op de pc van de leerkracht.

In dit leerjaar hebben we te maken gekregen met versnelde uitval van de verrekijkers door het veelvuldige gebruik. We hebben daarom in overleg met de penningmeester besloten vijf nieuwe kijkers aan te schaffen bij Vogelbescherming in Zeist. De kapotte kijkers hebben we daar gedoneerd voor een vogelproject in Afrika.

In dit verslagjaar ontwikkelden wij een vogelquiz voor de regenachtige dagen. We hebben deze niet hoeven in te zetten. We hebben één dag verstek moeten laten gaan in verband met gladheid op de weg.

De lesbrief "Roofvogels" is door ons drieën ontwikkeld. Iedere leerling krijgt er na afloop een mee naar huis. Maar niet dan nadat wij reclame hebben gemaakt voor het lidmaatschap van de Vogelwerkgroep.

Jaar	Aantal groepen	Aantal leerlingen	Onderwerp in de klas	Actualiteit
2014				
jan - feb	18	546	Klauwieren	Het jaar van de klauwier
okt – dec	10	247	Akkerlandvogels	Het jaar van de Patrijs
2015				
jan – apr	24	554	Akkerlandvogels	Het jaar van de patrijs
sep – nov	16	340	Roofvogels	geen

2.4 Stadsvogeladviseur

Lia Koomen en Els Luijkx hebben deze functie van Vogelbescherming vervuld. Els Luijkx heeft zich per 1 november teruggetrokken.

2.5 ARBO/EHBO/BHV

De ARBO en excursierichtlijnen zijn gehandhaafd.

Leon van den Berg heeft nascholing gevolgd, waarmee zijn EHBO-bevoegdheid geldig blijft.

Hij is de BHV-er tijdens de thema-avonden.

2.6 Informatie leden

2.6.1 Praatpaal

In 2015 verschenen er 2 digitale Praatpalen onder redactie van Ria van Egmond, Yvette Rensen en Leon van den Berg. Zomer en najaar werden samengevoegd vanwege de geringe kopij. Voor degenen die niet beschikken over een computer, werd de PP uitgedraaid. Verder werd er een print gestuurd naar relaties. De winteruitgave was de papieren gezamenlijke uitgave met het IVN.

2.6.2 Email

Leden werden via email geïnformeerd over thema-avonden en excursies en andere zaken.

2.6.3 Gezamenlijke uitgave natuurverenigingen

Aan het einde van 2015 zijn de verenigingsbladen van IVN en VWZ samengevoegd tot één blad, onder de naam van het blad van IVN "Lelieblad". Met daarin artikelen over de natuur in Zoetermeer. Er zijn een aantal positieve reacties binnengekomen bij het bestuur.

2.7 Publiciteit

2.7.1 Krant

Er zijn met vaste regelmaat door de voorzitter persberichten naar het AD, Streekblad en Zoetermeer Dichtbij verzonden met aankondigingen van activiteiten voor het Zoetermeerse publiek zoals publiekexcursies. Deze zijn vrijwel altijd geplaatst. De VWZ is ook via het Kwaliteitsteam Buytenpark veel in het nieuws geweest.

2.7.2 Website

Er is een update gedaan van de website door Karen Visbeen en Marga en Marcel van der Tol. Het beheer van de website www.vwgzoetermeer.nl wordt mede verricht door Sophia Stams. Zij wordt ondersteund door Marcel van der Tol.

2.8 Vogeltellingen/ projecten

2.8.1 Trekvogeltellingen

Marcel van der Tol heeft tellingen verricht vanaf de Telpost Buytenpark. Hiervan is verslag gedaan op www.trektellen.nl.

2.8.2 Euro Birdwatch

Op zaterdag 3 oktober heeft de VWZ weer meegedaan aan de Euro Birdwatch van Vogelbescherming Nederland met de trektelpost.

2.8.3 Broedvogelinventarisatie

Jan Peeraer heeft i.s.m. een lid van de vogelwacht Delft e.o. voor het zevende achtereenvolgende jaar de Scheg geteld volgens de Sovon BMP methode.

2.8.4 Kolonievogeltellingen (broedvogelparen)

Blauwe reiger

Plas van Wiegel: 14, Plas van Poot: 28, Floriadeplas: 10 (Marcel van der Tol).

Aalscholver

Plas van Wiegel: 36, Plas van Poot: 33 (Marcel van der Tol).

Kokmeeuw

Benthuizerplas: 500 (Marcel van der Tol).

Visdief

Benthuizerplas: 24 (Marcel van der Tol).

Seghwaert: 3. Marja Kreike meldt: "De visdieven hadden het zwaar op de daken van het bedrijventerrein in Seghwaert. Gedurende het hele broedseizoen werden alle dakbroeders ernstig verstoord doordat een vleesverwerkend bedrijf aldaar een akelig 'meeuw in doodsnood' geluid produceerde. Deze sound galmde voortdurend over de nabije daken en meerdere meeuwensoorten verlegden hun broedplaats naar de Pelgrimshoeve en daarachter. De visdieven, die een jaar eerder al verschoven, kwamen in het nauw en kregen te maken met ernstige predatiedruk. Er zijn slechts drie voerende paartjes waargenomen."

Oeverwaluw

Met 11 volwassenen, 1 cateraar en drie kinderen is de oeverwaluw wand 28 maart gebruiksklaar gemaakt. De klus duurde langer dan voorgaande jaren, omdat de gangen hier en daar tot achterin leeg gemaakt werden. Fanny maakte een mooie groepscollage als herinnering.

Helaas hebben we na twee inventarisaties slechts 6 bewoonde nesten kunnen tellen.

Aan het eind van het broedseizoen werd vernomen dat er meer kunstmatige wanden in het westen van het land slecht bebroed werden. De coördinator van kolonievogels Zuid Holland Noord gaf echter aan dat het broedsucces in onze regio met 10,5% is toegenomen. Van een landelijke of regionale trend is dus geen sprake. Er werd daarnaast in de nestelfase verstoring door jongeren gemeld.

Misschien heeft de vroege verstoring een rol gespeeld in het zeer lage broedsucces.

Dit jaar is een nieuwe, veel kleinere wand in het Buytenpark geplaatst. Al een aantal jaren vond daar vlakbij natuurlijke nestbouw plaats in een zandwal, die zou gaan verdwijnen.

Niemand heeft zich aangemeld om deze wand te inventariseren. Schattingen kwamen op minimaal 10 broedparen.

Gierzwaluw

Dick Storm inventariseert gierzwaluwen in Zoetermeer. In 2015 heeft hij de wijken Seghwaert en de Leyens geïnventariseerd, en broedgevallen op een kaart ingetekend:

<https://www.google.com/maps/d/edit?mid=z8Uh0KkqMuMk.kfdwW9H4AVn0&usp=sharing>

De wijk Oosterheem is op nestlocaties onderzocht (de kunstmatige vogelvoorzieningen), deze zijn ook in de kaart ingetekend. Voorts heeft Dick Hein Verkade uit Noordwijk uitgenodigd om een lezing over de gierzwaluw te geven.

2.8.5 Slaaplaatsstelling grote zilverreiger en aalscholver

Er zijn twee Sovon-tellingen verricht bij de Gelderswoudse plas door Winfried van Meerendonk en Hanneke Hoogvliet. In februari zaten er minstens 78 aalscholvers en 80 grote zilverreigers. In oktober minstens 74 aalscholvers en 47 grote zilverreigers.

2.8.6 Winter/watervogeltellingen

De grote drooggemaakte polder werd door Henk de Hoog, Simon Post en Ton Hartevelde 7 keer geteld.

Deze telgroep gaat uit van een telperiode sept. t/m april; zij hebben september overgeslagen.

Het Noordelijk Plassengebied wordt in principe van oktober t/m maart geteld door Marja Kreike en Jos Raadschelders. Zij hebben 5 keer geteld. Februari werd overgeslagen.

2.8.7 MUS-telling

In alle 16 postcodes in Zoetermeer worden door 1, 2 of 3 tellers de stadsvogels geïnventariseerd.

Ieder stuurt zelf zijn telgegevens door naar Sovon. Van één postcode zijn dit jaar vanwege gezondheidsproblemen geen gegevens binnen gekomen, een andere postcode is deels geteld. Een prachtig resultaat; er zijn in totaal 43 stadsvogeltellingen verricht.

Omdat door omstandigheden het inventariseren soms niet lukt vinden er jaarlijks verschuivingen plaats op de tellerslijst. Herman van Zoelen en Piet van Wijgerden zijn toegevoegd en Raymond Natte en Marcel van der Tol zijn eraf.

De vaste tellers zijn nu: Derek Burden en Ria van Egmond, Hanneke Hoogvliet en Winfried van Meerendonk, Marja Kreike en Jos Raadschelders (samen 2 gebieden), Lia Koomen, Arno van Berge Henegouwen (3 gebieden met wisselende medetellers), Jane en Ronald Strous, Jaap Hortensius, Inge Vos, Willemke Marinus, Johan Idema, Kees en Els Luijkx, Peter Boymans, Rob Bolle en Dick van Asperen (met zijn drietjes 2 gebieden), Piet van Wijgerden en Herman van Zoelen.

2.8.8 Vogelvoorzieningen Oosterheem, vogelrotonde Thomas Morelaan-Martin Luther Kinglaan, huiszwaluwtil

Begin 2015 is er gesnoeid op de vogelrotonde en konden de kastjes worden schoongemaakt. Bij de schoonmaakactie die begin 2016 werd gedaan, kon worden vastgesteld dat er 100% bezetting van de kastjes is geweest in 2015.

2.8.9 Atlasproject

De definitieve schattingen van de atlasblokken zijn doorgegeven aan Sovon, waarmee het project is afgerond.

2.8.10 PTT

Jos en Marja zijn gestopt met de jaarlijkse PTT-telling. Er is nog geen vervanging gevonden. Wel zijn er twee leden die er over denken het volgend jaar te doen.

2.9 Cursus Vogelherkenning

In 2015 is er weer een cursus gegeven met de docenten Marja Kreike, Arno van Berge Henegouwen, Jane Strous, Winfried van Meerendonk en Hanneke Hoogvliet. Er waren 26 deelnemers.

3. Externe betrekkingen

3.1 Samenwerking andere verenigingen

3.1.1 Stichting Kwaliteitsteam Buytenpark (KB)

De VWZ neemt deel aan het KB. Bestuursleden Winfried en Hanneke wonen de vergaderingen bij en adviseren het KB over de natuuraangelegenheden. Het leeuwendeel van het werk voor het KB wordt verzet door 2^e secretaris Raymond Timmermans, een bewoner van Buytenwegh, en Leon van den Berg, voorzitter en 1ste secretaris. Degenen die zich als sympathisant van het KB hebben aangemeld, krijgen regelmatig verslagen toegestuurd.

Eind maart is de zienswijze ontwerp bestemmingsplan en ontwerp omgevingsvergunning verlengde derde baan SnowWorld ingediend. Daarnaast is er namens de VWZ ook nog een zienswijze ingediend. Op 25 augustus was er een hoorzitting, waarbij diverse leden van het KB en Winfried namens de VWZ de ingediende zienswijzen hebben toegelicht. In september vond de beeldvorming en oordeelsvorming over de verlengde derde baan van SnowWorld binnen de raadscommissie plaats. Hierbij is er weer ingesproken. De raadscommissieleden hebben een folder gekregen over de biodiversiteit van het Buytenpark. Slechts 2 partijen waren tegen de plannen, SP en GroenLinks. De Raad heeft daarna ingestemd met de plannen. Het KB rest nu nog de gang naar de Raad van State. De voorbereidingen zijn in volle gang.

3.2 Gemeente Zoetermeer

3.2.1 Overleg team Groen Spelen en Leren (voorheen team NME) met N&M-organisaties

Hanneke Hoogvliet heeft als secretaris dit overleg bijgewoond. Hierbij komen beheerszaken van de ruimte in wijkpost Meerzicht en gezamenlijke activiteiten en educatieve zaken aan bod. Daarnaast komen ook andere zaken aan de orde als beheer van parken/recreatiegebieden.

3.2.2 Beheer en onderhoud

Winfried van Meerendonk neemt deel aan het “maai- en snoei-beheer”- overleg met de gemeente, samen met vertegenwoordigers van IVN en KNNV.

Er is 2x vooroverleg gevoerd met IVN, VWZ en KNNV en 2x overleg met de gemeente. Bovendien is er ook overleg geweest met Hoek Hoveniers en met het Hoogheemraadschap Rijnland tijdens een maratonvergadering van 9.00 tot 12.00 uur. Met de gemeente en de mensen achter het Burgerinitiatief “Een groene stad, prettig wonen tussen bomen” werd van gedachten gewisseld. Het ging deze bewoners om tot een betere samenspraak en communicatie te komen over het bomenbeleid van de gemeente Zoetermeer.

Inzet van de bespreking met het HH Rijnland was om tot consensus te komen over de mogelijkheden om de natte natuur beter aan te laten sluiten op onze wensen als het gaat om slootbeheer en oeverbeheer. Ook de mogelijkheden die het libellenreservaat in Rokkeveen laat zien om tot een betere waterkwaliteit te komen door waterplanten middels verlandingsstadia beter in te zetten als natuurlijke waterzuiveraars werd enthousiast ontvangen.

3.2.3 Andere activiteiten

- Bijeenkomst beheervisie openbare ruimte op 26 maart.
- Stadsgesprek Duurzaam en Groen Zoetermeer op 15 september.
- Samenspraakbijeenkomst “Bomen soms een lust, soms een last” op 12 november.

3.3 Staatsbosbeheer

Balij: Gebruikersoverleg de Balij/Bieslandse Bos

De VWZ heeft geen afvaardiging meer in het gebruikersoverleg. Dit loopt nu via Sinie de Jonge van het IVN; zij vertegenwoordigt ook de VWZ in het gebruikersoverleg.

Jan Peeraer onderhoudt contact met de boswachter.

3.4 Andere overlegstructuren

3.4.1 Zuid-Hollands Vogelaarsoverleg

Dit overleg vindt twee maal per jaar plaats. Er zijn naast Zuid-Hollandse VWG's ook vertegenwoordigers van Sovon en Vogelbescherming Nederland aanwezig. Er komen allerlei zaken aan de orde die bij VWG's spelen. Dit jaar zijn de vergaderingen niet bijgewoond.

4. Resultaten jaarplan 2015

- Jeugdactiviteiten: lessen aan scholen
- Publieksexcursies.
- Cursus Vogelherkenning.
- Vogelinventarisaties: MUS, watervogels, kolonievogels, gierzwaluwen, slaapplaatsen. BMP: Scheg-Balij. Het Atlas-project is afgerond.
- Inventarisatie vogelvoorzieningen Oosterheem.
- Onderhoud aan oeverzwaluwwal.
- Deelname aan het Kwaliteitsteam Buytenpark.
- Website-beheer is met één persoon uitgebreid en is verder ingevuld.
- Praatpaal: 2x digitaal verschenen.
- Gezamenlijke uitgave verenigingsblad met IVN: papieren uitgave “Lelieblad” eind 2015.
- Groenbeleid bij de gemeente Zoetermeer volgen en advies: via het gezamenlijke beheeroverleg met IVN, VWZ en gemeente (“Beheergroep”) en via de stadsvogeladviseur
- Voortgang samenwerking met andere verenigingen.

5. Jaarplan 2016

Ook in 2016 hebben we de hulp van de leden hard nodig!

Buiten de lopende, jaarlijks terugkomende activiteiten zoals de excursies, thema-avonden, advisering en deelname aan overlegstructuren willen we het volgende realiseren:

- Inventarisatie vogelvoorzieningen Oosterheem Stadsvogelproject (huismus, oeverwaluw, huiswaluwtil, gierwaluw)
- Jaarlijks onderhoud van de kunstmatige oeverwaluwenwanden
- Vogeltellingen: BMP, watervogeltellingen, MUS, PTT, kolonievogels, slaappleatsen, gierwaluwen.
- Bemensing trektelpost (vacature)..
- Publieksexcursies.
- Praatpaal 4x per jaar.
- Jeugdactiviteiten: lessen aan scholen.
- In gesprek blijven met de gemeente voor goed groenbeleid: Beheergroep en stadsvogeladviseur.
- Continueren deelname aan het Kwaliteitsteam Buytenpark.
- Informatieverstrekken via de website.